

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
ko, koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Nazadnje še, prijatli,
kozarce zase vzdignimo,
ko smo zato se zbra'tli,
ki dobro v srcu mislimo;
dokaj dni
naj živi
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

Referendum

Preoblikovanje NOVOLESA v podjetje

Delavski svet delovne organizacije Novoles je na svoji seji dne 10. februarja 1990 po temeljiti javni razpravi, ki je trajala 30 dni, oblikoval predloge dveh samoupravnih splošnih aktov, in sicer:

- samoupravni sporazum o spremembah v organiziranju,
- statut podjetja Novoles.

Delavski svet je upošteval praktično vse pripombe, ki so bile oblikovane na zborih delavcev po TOZD, obratih in službah ter razpisal referendum za sprejem obeh samoupravnih splošnih aktov.

Referendum bo 26. februarja 1990. Referendum, ki je pred nami, je za vse zaposlene delavce Novolesa odločilnega pomena.

Gospodarska situacija v družbi in Novolesu je izjemno težka. Nekateri delavci s takimi osebnimi dohodki težko shajajo iz meseca v mesec in nezadovoljstvo narašča. V reorganizacijo moramo v Novolesu iti,

**UTRDIMO SI POT V
PRIHODNOST, glasujmo za**

kljub neugodnim razmeram, zaradi sprememb zakona o podjetju, ki je skrajšal roke za preoblikovanje po zakonu o podjetjih do 31. decembra 1989. Zakonski rok prekoračujemo in delavski svet delovne organizacije se zaveda posledic, če reorganizacije ne izpeljemo. Sankcije, ki so predvidene po zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Ur. l. SFRJ, št. 84/89) lahko povzročijo postopek likvidacije delovne organizacije.

Preden smo šli v postopek reorganizacije, smo si zadali naslednje cilje:

1. Ohraniti Novoles kot firmo.
2. Zagotoviti vsem delom Novolesa eko-

nomsko in socialno varnost na osnovi lastnih rezultatov poslovanja.

3. Zagotoviti pogoje za pritegnitev novega kapitala po principu sovlaganja in ne kreditiranja.

4. Postopek uskladitve izvesti tako, da se ne bomo preveč ukvarjali sami s sabo in da ohranimo zaupanje poslovnih partnerjev.

**KORAK BLIŽE K
EVROPI, glasujmo za**

Takšen predlog, ki je v postopku sprejema, ustreza tem ciljem. Zavrnitev tega predloga bo sprožilo nezaželene poslovne posledice, ki bodo onemogočale organizirano obvladovanje Novolesa in njegovih posameznih delov.

To bo še bolj omajalo ugled delovne organizacije, tako pri poslovnih partnerjih, bankah, kakor tudi v širši skupnosti, kar bo v celoti onemogočilo nadaljnje poslovanje Novolesa.

Delavski svet delovne organizacije je pri svoji razpravi in odločitvah imel vse to pred seboj, in se zaveda, da bo referendumska odločitev težka. Istočasno pa se zaveda, da se vse aktivnosti in problemi, ki jih delavci izražajo na zborih delavcev in zadevajo poslovanje DO oz. TOZD in obratov, znotraj TOZD, lahko izrazijo v negativnem smislu tudi pri odločitvah na referendumu. Delavski svet meni, da se lahko vsi problemi uredijo v nadaljnjih regularnih postopkih po referendumu.

Predlagana reorganizacija sama po sebi sicer ne bo rešila nobenega od problemov, dala pa bo nujne pogoje za njihovo uspešno reševanje. Uspešno izpeljani referendum je

(Nadaljevanje na 2. strani)

torej predpogoj za učinkovitejše reševanje problemov, kakor tudi za uspešno gospodarjenje vseh delov in celotnega Novolesa v novih pogojih tržnega gospodarjenja.

Odločitev »ZA« daje realno upanje, odločitev »PROTI« pomeni ohranitev obstoječe organiziranosti z vsemi problemi, ki jih je ta povzročila in jih še povzroča.

GLASOVANJE »PROTI« pomeni, da se bomo še vsaj šest mesecev ukvarjali sami s seboj, namesto s temeljnimi zadevami, to je s potekanjem poslovnega procesa.

Glede na vse navedeno, upoštevajoč javno razpravo in razloge, ki so bili dani na seji delavskega sveta delovne organizacije, poziva delavski svet delavcev Novolesa, da se na referendumu izrečejo ZA novo podjetje Novoles.

Temeljne potrebe, da se izrečemo »ZA«, so:

- pozitiven izid referendumu je usodnega pomena za redno funkcioniranje Novolesa vnaprej;
- neuspeli referendum bi pomenil skoraj neobvladljive motnje v poslovanju – direktno za več kot polovico Novolesovih delavcev in posredno za ostali del zaposlenih – ker bi izgubili zaupanje poslovnih partnerjev;
- ob neuspelem referendumu bi ponovno izgubljali ogromno energije za neproduktivno delo, kar bi se neposredno odrazilo v rezultatih poslovanja;
- neuspeli referendum bi pomenil takojšnji stečaj za tozda FPL in SIGMAT, posredno bi bila ogrožena tudi ostala dva tozda.

Razmere so več kot očitno resne, zato delavski svet delovne organizacije poziva vse zaposlene, da naj se na referendumu odločajo izključno za vsebino referendumu, to je, za programe, ne pa za osebne – medčloveške zadeve. Le-te se bodo urejale ob samem konstituiranju Novolesa po zakonu o podjetjih. Bodimo torej realni in imejmo uprt pogled v prihodnost!

Kadrovske vesti za mesec december 1990

TOZD PPL:

Obrat TVP:

Odšla: Jože Kopina, Jože Bartol – v JLA.

Obrat ŽAGA:

Prišla: Sandi Derčar – iz JLA, Peter Ljubi iz TDP,

Odšli: Peter Žerjav, Štefan Ilnikar – v JLA, Darko Papež – sporazum, Vlado Vonič – disciplinska, Jela Jukič – v obrat TES.

Obrat TPI Soteska:

Odšel: Bojan Hudorovac – v JLA.

Obrat TES:

Prišla: Jela Jukič – iz obrata Žaga Straža, Odšli: Slavko Knafelj, Matej Jevšček, Jože Rebseblj – v DSSS.

TOZD FPL:

Obrat BOR Krško:

Prišel: Rudi Krošelj – iz JLA, Odšli: Jože Kopina, Joško Kučič – v JLA, Jože Tršelič, Renata Kovačič – sporazum.

Obrat TPE Trebnje:

Odšli: Zdravko Pajk, Vinko Gregorčič – v JLA, Slavko Smole – v TOZD TAP Trebnje.

Obrat TDP:

Odšli: Mirko Črnič, Ilija Čutura, Mato Davidovič, Drago Duga, Matija Dukanović, Milan Mikolič, Franc Molek, Franc Pust, Željko Trivič, Jelka Gimpelj, Ljubica Brus, Tončka Grabnar, Cilka Zupančič, Vika Kum, Marija Kolegar, Bernarda Vidmar, Živka Kokalovič, Štefka Molek, Danica Škufca, Joža Škufca, Bernarda Godnjavec, Stanka Bobnar, Terezija Štih, Zdenka Nahtigal, Ravka Bjelošević, Nedeljka Kusturič, Marija Zupančič, Jelka Kren, Rozalija Kavšček, Dunja Pavlov, Manda Perič, Dragica Bogič, Kata Filipović – sporazumno (IMV), Majda Cujnik – upokojitev, Sonja Grahek – sporazum, Alojz Jeriček – v JLA, Ivan Klemenčič in Peter Hrovat – v TPP Novo mesto, Peter Ljubi – v obrat Žaga Straža, Milan Godnjavec – v DSSS, Miran Avguštin, Jože Uršič, Tomo Lavrič, Ljubo Filipović, Igor Golob, Fanika Erpe, Marija Kašček, Jožica Murn, Manda Malič, Nada Sarič, Mira Duga, Štefka Šprah, Mojca Zadavec in Dorica Turk – na TSP.

Obrat TSP:

Odšla: Anton Mirtič – upokojitev, Janez Avguštin – v JLA

Prišli: 14 delavcev iz TDP (zgoraj navedeni).

Obrat TPP:

Prišla: Ivan Klemenčič in Peter Hrovat – iz TDP,

Odšla: Peter Barborič – sporazum, Gregor Pirš – JLA.

Obrat Lipa Kostonjevica:

Odšli: Janez Vovko – JLA, Rado Mihajlovič in Rajko Butara – prestajanje kazni.

Obrat TG Dvor:

Odšli: Jože Lavrič, Dušan Nahtigal, Bogdan Murn, Branko Jakše, Štefan Koran,

Anton Gorenčič, Slavka Rojc, Jelka Škrbe – sporazum, Milena Plot – delo za določen čas.

TOZD SIGMAT Brestanica:

Odšli: Radovan Jelan – sporazum, Maks Krhin, Jože Klemenčič, Jože Žuljič – JLA.

TOZD TAP Trebnje:

Prišli: Cveto Brajer, Tone Vidmar, Jože Pajk – iz JLA, Vesna Markič – pripravnik VSI, Slavko Smole – iz TPE Trebnje,

Odšli: Mirko Hrastar, Matjaž Kumer, Boan Lovšin, Ivan Miklič – delo za določen čas.

DSSS:

Prišli: Srečko Pirc – iz JLA, Nada Saponja – pripravnik (kemijski procesničar), Cvetka Slak – dipl. ekonomist, Jože Rebseblj, Alojz Knafelj, Matej Jevšček – iz TES, Milan Godnjavec – iz TDP,

Odšli: Nataša Učjak – določen čas, Milena Božič, Rade Radosavljevič, Roman Judež – sporazum, Mate Vučković – upokojitev.

TOZD	Stanje dne 30. 11. 89			Stanje dne 31. 12. 89		
	M	Ž	Skupaj	M	Ž	Skupaj
TVP	118	150	268	116	150	266
ŽAGA	251	90	341	250	89	339
TPI	60	22	82	59	22	81
TES	112	7	119	109	8	117
SD. PPL	11	1	12	11	1	12
Skupaj	552	270	822	545	270	815
BOR	71	49	120	69	48	117
IGK	58	41	99	55	41	96
TDP	113	136	249	94	101	195
TSP	126	121	247	129	130	259
TPP	71	41	112	71	41	112
LIPA	95	32	127	92	32	124
TGD	58	54	112	52	51	103
SALON	12	4	16	12	4	16
SD FPL	16	3	19	16	3	19
Skupaj	620	481	1101	590	451	1044
SIGMAT	110	38	148	106	38	144
TAP	80	58	138	80	59	139
TKO	156	65	221	156	65	221
DSSS	224	204	428	225	204	429
Skupaj	570	365	935	567	366	933
	1742	1116	2858	1702	1087	2789

II. kaj smo in kaj želimo doseči na področju kakovosti

V prejšnjih desetletjih so bili programi razvoja orientirani na to, da so izdelki in usluge narejeni čim hitreje in ceneje, seveda z določeno kakovostjo.

V osemdesetih letih pa je mednarodno tržišče spoznalo, da je najboljša pot za doseg tega skozi totalno obvladovanje kakovosti. Tako podatki za leto 1986 kažejo, da osem od desetih kupcev na mednarodnih industrijskih trgih meni, da je kakovost izdelkov in uslug enako pomembna ali celo pomembnejša od cene pri odločanju o nabavi. V svetovno priznanih podjetjih je edino merilo poslovne produktivnosti visoka kakovost. Podatki o naročilih kupcev na mednarodnih tržiščih to jasno dokazujejo. Za leto 1986 ti podatki kažejo, da, če je kupec zadovoljen, to pove osmim nadaljnjim kupcem, če pa ni, pa dvaindvajsetim. Seveda so to podatki z mednarodnih tržišč, katerih bistvo pa

naravne ovire, in tudi tiste, ki so postavljene »zanalašč«.

Naj naštejemo nekaj bistvenih potoz:

- s pomočjo sistema je urejena tehnična in tehnološka dokumentacija (čeprav ne v celoti), toda še vedno ni v okviru te dokumentacije posvečeno dovolj pozornosti vzdrževanju in razvijanju nivoja kakovosti;

- z izdelavo kontrolne tehnologije je vzpostavljen sodoben industrijski pristop k spremljanju in ocenjevanju kakovosti;

- vzpostavljeni so sodobni pristopi k informatiki, ki pa še zdaleč ni izkoriščena za iskanje vzrokov in odpravljanje napak;

- na osnovi informatike je vzpostavljeno »timsko delo« s točno opredeljenimi nalogami, ki pa ni optimalno učinkovito in na tem področju so gotovo še velike možnosti;

- zasnovan in predlagan je bil tudi sistem motivacije in povezovanja kakovosti z nagrajevanjem v obliki »avtokontro-

stopnje kakovosti. V to nas sili huda ekonomska kriza. Nekateri Evropo '92 pričakujejo pripravljeno, mnogi, med njimi tudi Novoles, pa z negotovostjo. Osnovni pogoj za trženje v Evropi '92 je med drugim tudi integralni sistem upravljanja kakovosti, katerega nadgradnja nas čaka. Kajti sam sistem še zdaleč ni dovolj. Skozi strokovni pristop strokovne in vodstvene strukture ga bo potrebno izpopolnjevati in predvsem ZNATI UPORABLJATI.

Ta naloga pa nas čaka v prihodnjem letu in upamo na vašo podporo in sodelovanje.

Zdaj, ko se je izteklo leto 1989, se delajo razne analize pomembnih pokazateljev poslovanja. Tako smo tudi mi naredili t.i.m. analizo kakovosti leta 1989. Če primerjamo stanje v prvi polovici leta in zdaj, vidimo, da se je v večini obratov kakovost izboljšala, a, žal, v nekaterih obratih tudi poslabšala. Gledano na celoten Novoles je viden določen trend izboljšanja.

V TOZD FPL in PPL se je odstotek zavrnjenih partij izboljšal v obdobju september-december nasproti obdobju marec-julij za 26 odstotkov. Prav tako se je izboljšal odstotek elementov z napako, in sicer za 29 odstotkov. To je nedvomno pomemben rezultat, čeprav ta dva pokazatelja nista dosegla planskih ciljev.

Na kolegiju generalnega direktorja so bili v septembru sprejeti planski cilji na področju izboljšanja kakovosti.

In kakšni so rezultati?

V tabeli št. 1, ki nam prikazuje doseganje planskih ciljev na

področju odstotka zavrnjenih partij gotovih izdelkov, vidimo trend izboljšanja za vse obrate, razen za OPE. Vendar so cilje dosegli le v OSD in OSKE - Kostanjevica.

Tudi pri odstotku elementov z napako (tabela št. 2) so cilje dosegli v OSD in OSKE. Stanje se je v obdobju september-december 89 nasproti april-julij poslabšalo v OSS, OVSL in OZP. V ostalih obratih se je izboljšalo, vendar ne v okviru planskih ciljev.

Tudi v TOZD TAP Trebnje niso dosegli zastavljenih ciljev. Odstotek doseganja I. razreda akrilnih plošč je bil v lanskem letu za 7 odstotkov nižji kot je povprečje v letih 1985-1988.

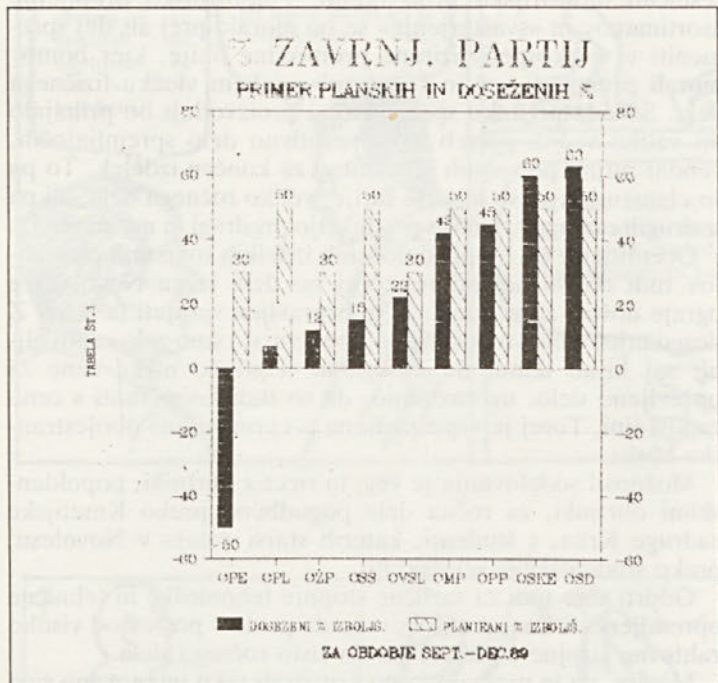
V TOZD Sigmat so zastavljene cilje presegli, in sicer so zmanjšali izmet v obdobju september-december 89 nasproti januar-julij za 60 odstotkov, kar pa je delno tudi odraz zmanjšanja obsega proizvodnje v teh mesecih.

Aktivnosti na področju kontrole kakovosti je potrebno nadaljevati in izpopolnjevati, ker se jasno vidi, da prinaša rezultate. Seveda pa rezultatov ni mogoče pričakovati čez noč in od posameznikov, zato, kot že rečeno, pričakujemo vašo podporo in sodelovanje.

In če na koncu zapišem še eno trditev iz tuje literature, ki jo lahko izsledimo tudi v naši praksi:

»Kakovost izdelkov je v prvi vrsti odraz razumevanja in osebnega angažiranja vodstvenega in strokovnega kadra na področju kakovosti.«

Tina Ivančič

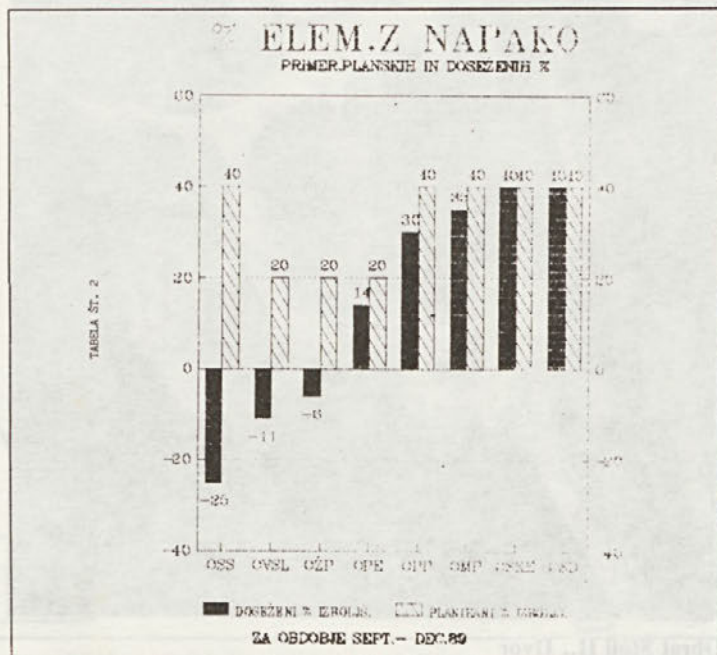
lahko primerjamo z našim stari izročilom: Dober glas seže v deveto vas, slab pa ... v dvaindvajseto.

In kje smo v Novolesu? Počasi »capljamo« za svetovno miselnostjo o kakovosti, mnogo pričakovana Evropa '92 pa se hitro bliža. Moramo priznati, da se je na področju kakovosti veliko spremenilo, veliko pa se še bo.

Če primerjamo stanje in »klimo kakovosti« v Novolesu od uvajanja integralnega sistema kakovosti do danes, so doseženi določeni premiki, vendar to še zdaleč ni tisto, kar bi moralo biti. Premagovali smo in bomo

le« in »kakovostne norme«. Toda na tem področju smo preveč zadržani. Tu obstajajo velike rezerve, ki jih lahko izkoristimo pod pogojem, da se vodstvena in strokovna struktura aktivneje angažira.

Ta, grobo naštetja dejstva kažejo, da so določeni koraki storjeni, čeprav z veliko truda in odpora. Za nadaljnji razvoj, ki bo mnogo zahtevnejši, pa bo na vseh nivojih delovne organizacije potrebno vložiti mnogo energije, znanja in časa za zorenje pogojev in spreminjanje navad ter premagovanje odporov, kot tudi realizacije višje

Razvoj kooperacije tozda Finalna predelava lesa

Z reorganizacijo Novolesa, še posebej pa s sanacijo tozda Finalna predelava lesa, se je na področju kooperativne proizvodnje dalo precej velik poudarek. Vsaka dobra kooperacija naj bi temeljila na principu simbioze oz. obojestranskih koristi. Vendar pa mora biti motiv takšnega sodelovanja vedno jasno zastavljen, in sicer:

Surovinski: v obdobju precejšnje izčrpanosti naših gozdov in vse večjih težavah pri nabavi kvalitetne surovine je vsak m³ lesa, ki ga pripeljemo v Novoles s polproizvodi, lahko dragocen.

Tehnološki: v primeru, ko nimamo tehnoloških možnosti, je vsaka improvizacija veliko dražja kot pa kooperacija z imetniki ustrezne tehnologije.

Kapacitetni: premeščaje ozkih grl, ki nam diktirajo in omejujejo obseg proizvodnje, bi tudi lahko reševali z ustrezno kooperacijo.

Kvalitetni: vsak proizvajalec odgovarja za kvaliteto svojega dela, zato nam zunanja kooperacija tudi omogoča celotni prenos odgovornosti za kvaliteto izdelkov na dobavitelja.

Ekonomski:

– v privatnem sektorju dosegamo bistvene nižje cene za opravljeno delo,

- elementi z velikim vložkom surovine nas ne obremenjujejo za večmesečne obresti na zaloge surovine,
- v primeru, ko nam kooperant pod našim strokovnim vodstvom izdeluje celoten izdelek, v bistvu prodajamo lastno strokovno znanje in pamet.

Z nastopom enega ali kombinacijo več navedenih motivov se lahko poišče najoptimalnejši kooperant.

Naj navedem še nekatere prednosti, ki pri tem nastajajo:

- razmah kooperacije bi prispeval adekvatno povečan procent obsega proizvodnje oz. poslovanje Novolesa,
- zmanjšanje stroškov na področju energetike, amortizacije strojev in objektov, družbenega standarda, dopustov, bolniške, ipd.,
- pri vsaki kooperaciji moramo beležiti ugodne ekonomske učinke,
- s široko razvejano kooperacijo bi imeli možnost spremljati in se primerjati z ostalimi podjetji v Jugoslaviji in zunaj meja ter povzemati vse dobre tehnološke rešitve in trende razvoja.

Torej je razlogov za razvoj kooperacije res veliko, cilj pa je vedno samo eden, in sicer obojestranski: **PROFIT.**

Ker je Novolesovo glasilo namenjeno predvsem informiranju naših delavcev, bi se bolj poglobljeno omejil na kooperacijo s privatnim sektorjem.

Velikokrat slišim pripombe, da se s tem, ko določene elemente naredijo naši kooperanti, odžira kruh zaposlenim delavcem v Novolesu. To ni res, ampak je učinek ravno obraten. Tam, kjer dosežemo ceno za določeno delo tudi do 80 odstotkov ceneje od naše lastne cene, potem ima od tega korist celoten Novoles, s tem pa tudi sleherni zaposleni.

Problem tiči drugje, in sicer v prepočasnem tehnološkem, programskem in organizacijskem prilagajanju naših obratov v resnično industrijsko proizvodnjo. Polobrtniško drobljenje asortimanov in »svažtarjenje« se bo moralo prej ali slej spremeniti v visokospecializirane proizvodne linije, kjer bomo **morali** proizvesti več in ceneje ob enakem vložku fizičnega dela. Seveda pri tako specializirani proizvodnji bo prihajalo do veliko večjih potreb za kooperativno delo spremljajočih, vendar nujno potrebnih elementov za končen izdelek. To pa so elementi, kjer so manjše serije, veliko ročnega dela, ali pa iz drugih razlogov za našo produkcijo predragi in nezanimivi.

Ocenjujem, da bo pri določenih izdelkih tovrstnih elementov tudi do 40 odstotkov, torej bo dela izven Novolesove ograje dovolj za vsakega, ki je pripravljen sprejeti ta izziv. Z dosedanjo, v bistvu poizkusno kooperacijo smo zelo zadovoljni, saj kljub temu, da dosegamo relativno nizke cene za opravljeno delo, ugotavljamo, da so tudi kooperanti s ceno zadovoljni. Torej je vzpostavljena prej omenjena obojestranska korist.

Možnosti sodelovanja je več, in sicer z obrtniki, popoldanskimi obrtniki, za ročna dela pogodbeno preko Kmetijske zadruge Krka, s študenti, katerih starši delajo v Novolesu, preko študentskega servisa, itd.

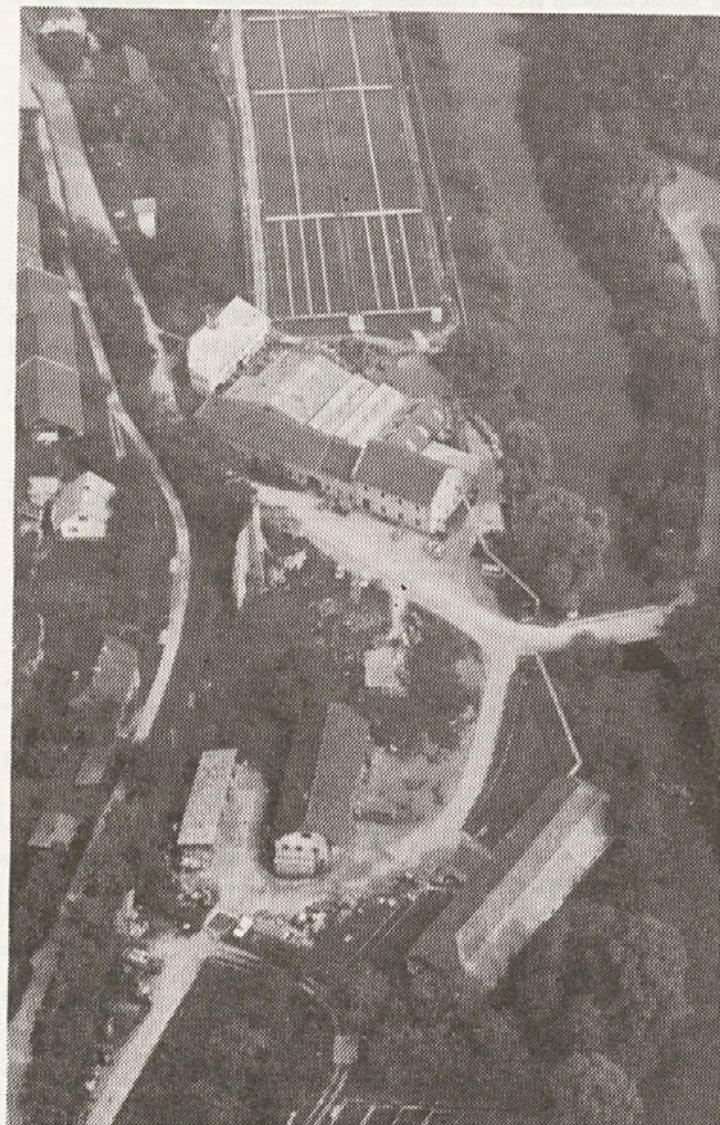
Odpri smo tudi za različne stopnje tehnološke in tehnične opremljenosti kooperantov, tako da pride v poštev od visoko zahtevne strojne obdelave pa do čisto ročnega dela.

Menim, da je premalo samo kritizirati tako imenovano sivo ekonomijo, ampak je veliko bolje izkoristiti pripravljenost pridnih rok, da poleg rednega dela ustvarjajo nove vrednosti sebi in družbi kot celoti v korist. Zato naj velja to

VABILO

vsem, ki so zainteresirani za tovrstno sodelovanje, da se zglasijo v **RAZVOJU**, v I. nadstropju, zadnja vrata levo, ali na int. št. 340 zaradi informacij ali dogovora o delu.

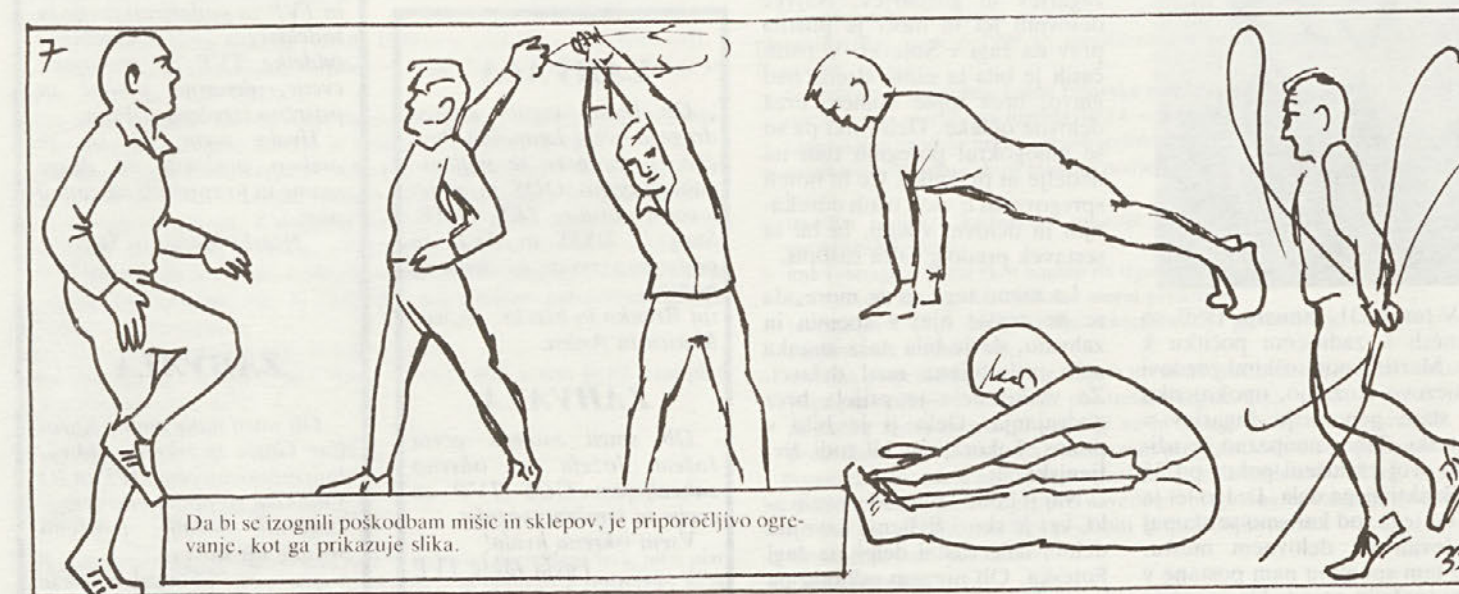
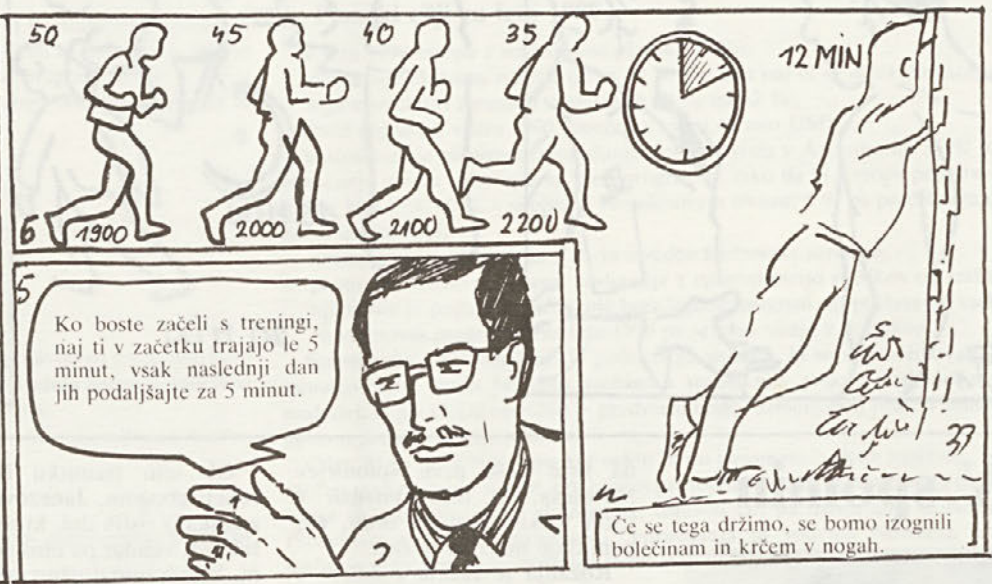
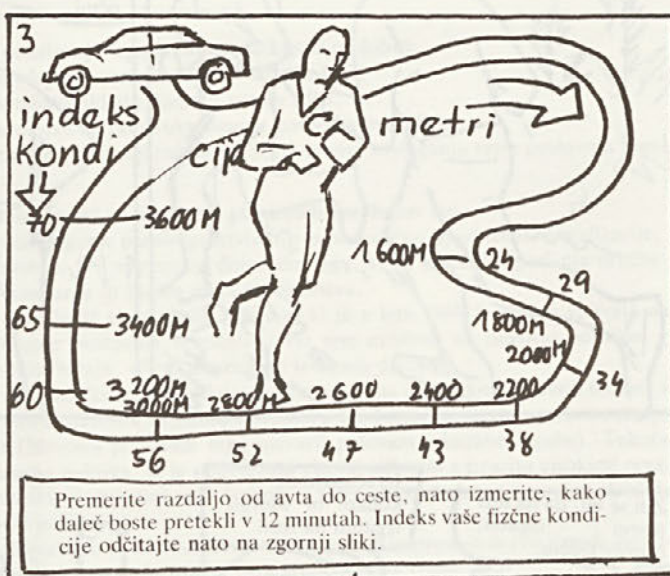
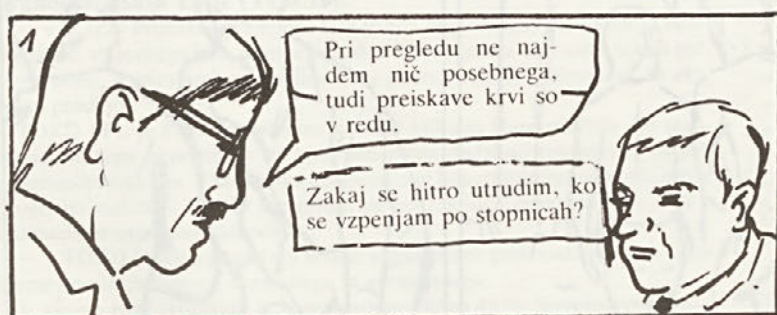
Vodja kooperacije TOZD FPL:
Brane Peterlin, ing.

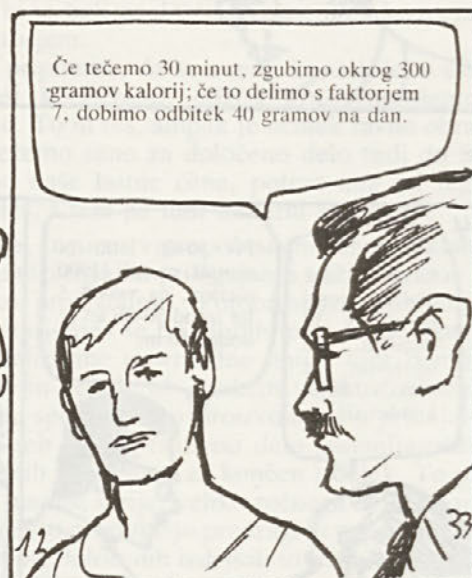

Obrat Stoli II., Dvor

Vzdrževanje fizične kondicije

Riše in piše: Ivan Balog

V spomin

V torek, 31. januarja 1990, so ponesli k zadnjemu počitku k Sv. Martinu pod roškimi gozdovi Janezovo Rozalijo, upokojenko iz stare generacije žagarjev v Soteski. Tiho, neopazno je uživala svoj zaslužen pokoj po 35 letih aktivnega dela. Dolgo let je že od tega, od kar smo se skupaj srečevali na delovnem mestu. Ob tem spominu nam postane v srcu toplo in prav ta blag spomin

na tiste naše prve »pionirje« Novolesa, ki niso omagali v tistih težkih dneh in urah, naj nam daje moči za ta čas.

Rozalija je začela z delom v tej dolini že v zgodnjih otroških letih. Leta 1945 pa je med ženami kot prva vstopila v vrste žagarjev in gozdarjev. Največ delovnih let in moči je pustila prav na žagi v Soteski. V tistih časih je bila ta samo streha nad glavo, brez tople malice, brez delovne obleke. Delavniki pa so se mnogokrat potegnili tudi na nedelje in praznike. Če bi hoteli spregovoriti o vseh tistih odrekanih in delovni vnemi, bi bil ta sestavek predolg za ta časopis.

Le mimo tega se ne more, da se ne zapiše njej v spomin in zahvalo, da je bila naša znanka zelo priljubljena med delavci. Za vsako delo je prišla brez godrnjanja. Delo ji je bilo v ponos, kakor ji je bil tudi življenjski cilj.

Naj ji bodo te besede v zahvalo, ker je skozi življenje s svojim delom dala častni delež na žagi Soteska. Ob njenem odhodu pa je med nami ostala praznina.

Ob tem trenutku bi samo rekel: zbogom, Janezova Roza, znanka iz tistih dni, ki so že preteklost, vendar pa niso pozabljene. V njih smo družno prispevali, da bi nam bilo vsaj na starost lepo in mirno.

T. V.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta Leopolda Pavčka iz Podgore se najlepše zahvaljujemo OOS in sodelavcem obratov TES, OMP, Stoli 1, DSSS in TVP za podarjeno cvetje in denarno pomoč.
sin Branko in hčerke: Jožica, Marica in Anica.

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Jožeta Jožefa se iskreno zahvaljujem OOS TVP za cvetje in izrečeno sožalje.
Vsem iskrena hvala!
Pavla Jakše TVP

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše dobre in skrbne mame Štefke Murn se iskreno zahvaljujemo OOS obrata Stoli Straža in TVP za podarjeno cvetje in sodelavcem dokončnega oddelka TVP za podarjeno cvetje, denarno pomoč in prisrčno izrečeno sožalje.

Hvala vsem, ki ste se osebno poslovali od drage mame in jo spremili na zadnji poti.

Hčerki Majda in Štefka z družino

ZAHVALA

Ob smrti moje mame Karoline Gorše se iskreno zahvaljujem sodelavcem OPP in IO sindikata za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje izraženo sočutje ob slovesu.

Stanislav Gorše

Poročilo o poslovanju v letu 1989

1. Osnovne karakteristike in proizvodni program posameznih organizacijskih enot (TOZD):

– v TOZD Primarna predelava lesa je bila organizirana proizvodnja vezanih plošč, slojevitiga lesa, žaganega in decimiranega lesa ter raznih lesnih polproizvodov, namenjenih za finalizacijo v gotove izdelke v Novolesu ali eksterno prodajo.

TOZD PPL je z 835 zaposlenimi ustvaril 310 mio konvertibilnih din realizacije, od tega je približno 1/3 bila namenjena nadaljnji predelavi v ostalih programih Novolesa. Ekonomika poslovanja je bila znotraj posameznih delov programa različna. TOZD kot celota pa bo zaključil poslovno leto 1989 z minimalnim ostankom dohodka.

– v TOZD Finalna predelava lesa je organizirana proizvodnja pohištvenih elementov in pohištva – kosovnega in garniturnega.

V okviru tega programa je zaposlenih približno 45 % Novolesovih delavcev, ki so ustvarili 40 %, to je 290 konvertibilnih din realizacije, od tega 72 % v izvozu.

Posamezni deli in tudi program kot celota že nekaj let posluje z motnjami in z izgubo, ki je tudi v letu 1989 niso uspeli zajeziti. Zaradi pomembnosti sanacije razmer v TOZD FPL za celotno delovno organizacijo, je na predlog vodstva delovne organizacije v tem TOZD v oktobru 1989 sprejet ukrep družbenega varstva z omejitvijo pravic samoupravnih organov in postavitvijo ZKPO za učinkovito izvajanje sanacije razmer.

– v TOZD Polimeri Trebnje je organizirana proizvodnja akrilnih plošč, kupol, akrilne drobne galanterije in izdelkov iz novilona.

Skupno 136 zaposlenih je ustvarilo 79 mio konvertibilnih din realizacije, od tega 30 % internu znotraj Novolesa, ostalo pa pretežno na domačem trgu. Zaradi zaostritve razmer na trgu vsi planski cilji tudi tu niso v celoti realizirani.

– v TOZD Strojna proizvodnja in oprema Sigmat Brestanica je zaposlenih 155 delavcev, glavni proizvodni program: Airles sistemi za površinsko zaščito lesa in kovin, industrijska nihajna vrata, mešalci in program plovil.

– Delovna skupnost skupnih služb opravlja naloge skupnega pomena in zaposluje 415 delavcev.

2.

Trenutno je Novoles ponovno v fazi reorganizacije.

Ustanovljene naj bi bile delniške družbe:

- KOLPA d. d.,
- FINALA d. d.,
- PRIMARA d. d.,
- SIGMAT d. d.,

Novoles posluje z izgubo že od leta 1986. Ta se pojavlja na programu končnih lesnih izdelkov (pohištvo), medtem ko je proizvodnja lesnih polizdelkov in proizvodnja ter predelava plastičnih mas rentabilna.

Nastala izguba je bila vsako leto pokrita:

- z rezervnimi sredstvi v DO,
- z rezervnimi sredstvi izven DO,
- z odpisom dela obresti,

– zaradi n. sol. o. odgovornosti s solidarnostnim pokrivanjem ostankov dohodka iz pozitivnih TOZD v TOZD z izgubo.

Izguba je povzročala stalni primanjkljaj likvidnih sredstev, ki so bila nadomeščena s kratkoročnimi krediti z visokimi obrestmi in visoko stopnjo finančne rizičnosti.

Pri tem pa je Novoles skrbel, da je relativno zniževal potrebo po obratnih sredstvih. To je dosegel:

- z znižanjem zalog (od leta 1986 do 1990 so se znižale za 50 % (fizično)),
- zmanjšanjem inozemskih terjatev – kupei (od leta 1986 do 1990 so se znižale od 17 na 5 mio USD).

Negotovno finančno zadolževanje na sivem trgu so v največji meri zamenjavali za selektivne izvozne kredite in kredite za pripravo izvoza.

Bilančno stanje premoženja Novolesa je 31. decembra 1989 okoli 50 mio USD, s tem da je 45 % lastnih sredstev, 9 % dolgoročnih kreditov in 46 % kratkoročnih obveznosti. Z dolgoročnimi viri so pokrite naložbe v osnovna sredstva in dolgoročne plasmaje, zaloge pa so pokrite s krediti za pripravo izvoza. Manjajo, da je zaradi revalorizacijskih tehnik izkazano bilančno stanje premoženja premajhno, zato bi z realnim vrednotenjem premoženja dosegli še boljše strukturo virov.

Ocena rezultatov poslovanja za leto 1989:

Proizvodnja je bila dosežena v višini 65 mio USD, s tem je bil letni plan proizvodnje dosežen le 91 %.

Eksterna realizacija

– domači trg	36 mio USD	60 %
– izvoz	24 mio USD	40 %
– skupaj	60 mio USD	100 %

Dosežena realizacija 1989 je bila za 2 % večja od preteklega leta, letni plan pa ni bil realiziran. Največji izpad proizvodnje in realizacije (približno 20 % od letnega plana) sta imela programa Finalne predelave lesa in Sigmat.

Na obeh programih sta bili v letu 1989 imenovani sanacijski ekipi.

Rezultat poslovanja delovne organizacije Novoles bo negativen, izgubo izkazujeta TOZD FPL in TOZD Sigmat, ostale TOZD bodo poslovanje zaključili z manjšo akumulacijo.

Za pokrivanje izgube bomo poskušali pridobiti:

- sredstva rezervnih skladov drugih DO,
- sredstva sklada skupnih rezerv SRS,
- sredstva za prestrukturiranje gospodarstva SRS,
- pridobitev dolgoročnih virov na osnovi sovlaganja tujih poslovnih partnerjev.

Glavni vzroki nedoseganja planiranih rezultatov so:

- nedoseganje planov proizvodnje in posledično izpad izvozne realizacije,
- motnje pri prodaji na domačem trgu, ki so posledica padanja družbenega standarda in kupne moči prebivalstva,
- nerealnost ekonomske politike, ki je v letu 1989 še stalno vplivala na poslabšanje poslovnih rezultatov. Pri tem mislimo na devizno politiko – nerealnost tečaja, višino uvoznih in izvoznih dajatev.

Ekstremna škoda izvoznikom je bila narejena s politiko nerealnih tečajev v septembru, oktobru in delno novembru ter konec decembra z zamrznitvijo le-teh (Novoles je zaradi tega ustvaril polovico izkazane izgube). Tekoča monetarna politika, ki je pogojevala visoko inflacijo z izrazito visokimi revalorizacijskimi obrestmi, je v Novolesu v letu 1989 dodatno nerealno slabšala finančni položaj,

- dispariteta in nesorazmerna rast vhodnih in prodajnih cen zaradi monoplnega položaja primarnega dela gospodarstva (cene lesa),
- zapiranje investicijske dejavnosti in s tem bistveno znižanje možnosti prodaje nekaterih Novolesovih programov.

2. Planski cilji za leto 1990

V letu 1990 vstopa z naslednjimi planskimi cilji:

- povečanje eksterne realizacije za 20 %; ob tem naj bi se delež domačega trga v strukturi zmanjšal iz sedanjih 60 % na 52 %.

Izvoz naj bi bil v letu 1990 dosežen v višini 40 mio USD.

V strukturi je planirano zmanjšanje deleža izvoza v Ameriko na 35 % in povečanje izvoza v Evropo na vseh programih, tako da bi Evropa predstavljala v letu 1990 60 % v skupnem Novolesovem izvozu, 5 % pa predstavljajo ostali izvozni trgi.

- zmanjšanje zaposlenih za 8 % in izvedba kadrovske sanacije,
- planirano fizično povečanje realizacije z optimalizacijo stroškov ob znižanju režije je pogoj za poslovanje brez izgube; osnovni cilj poslovanja vseh Novolesovih programov za leto 1990 pa je poslovanje z dobičkom.

Spremembe gospodarskega in političnega sistema, ki so se izoblikovale v minulemu letu, bodo bistveno vsebinsko spremenile pogoje poslovanja v naslednjem planskem obdobju – predvsem bodo razmere bolj jasne v smislu delovanja ekonomskih zakonov.

Cilje, ki so jih v Novolesu kot celoti in po posameznih delih zastavili, bo možno realizirati le z novim, drugačnim pristopom k delu. Osnova vsega delovanja na vseh nivojih je ekonomika, osnovni cilj pa ustvarjanje dobička. Predvideni sistem organiziranosti, upravljanja in vodenja Novolesa kot podjetja, daje pogoje in možnosti za tak način delovanja posameznih delov in s tem tudi celote.

Planirani cilji za realizacijo na domačem trgu in izvozu po posameznih programih bodo doseženi z zagotavljanem splošnega dviga kakovosti proizvodnje in poslovne discipline, ob hkratnem razvijanju in uvajanju novih proizvodov.

Glavne smeri ukrepanja za zagotovitev izboljšanja poslovanja in doseglo planskih ciljev za leto 1990 so specificirane v projektu Sanacija razmer v Novolesu, in sicer:

- domači trg – izgradnja lastne trgovske mreže oz. najetje prodajnih prostorov v večjih mestih po Jugoslaviji (4 – 5 prodajnih prostorov)
  - zagotovitev prodaje preko ostalih sodobnih oblik, poti in načinov trženja,
  - zagotovitev prodaje skozi mešana podjetja v tujini z lastno kapitalsko udeležbo,
  - izvedba projekta kadrovske sanacije skozi zaposlovanje perspektivnih strokovnih kadrov,
  - ime (»image«) firme (kot nastop na trgu in kot zaupanje) je pogoj za uspešen razvoj, ki si ga bo Novoles moral pridobiti,
  - investicija TVP – faza izvedbe rekonstrukcije proizvodnje vezanih plošč bo potekala v letu 1990,
  - izvedba projekta zagotovitve trajnih obratnih sredstev z odprodajo neaktivnega premoženja (stanovanj, počitniških kapacitet),
  - če tudi z zadnjimi ukrepi sanacije ne bi dosegli pozitivno poslovanje, je predvidena tudi likvidacija posameznih programov in delov proizvodnje.
- Posamezni navedeni projekti so v fazi detajlnejše obdelave in konkretizacije, potrebna sredstva za izpeljavo navedenih projektov za sanacijo razmer v Novolesu pa načrtuje Novbles pridobiti iz naslednjih virov:
- sovlaganje tujih partnerjev,
  - razpis obveznic,
  - s pridobitvijo sredstev SR Slovenije za sanacijo gospodarstva itd.

Zlata eureka Franciju Kuharju in Novolesu

Svetovna razstava inovacij v Bruslju je potekala v času od 2. do 10. decembra 1989. Na tem pomembnem sejmu se je predstavil tudi Novoles s patentom s področja samokrmilnih pnevmatskih batnih motorjev avtorja Francija Kuharja, zaposlenega v TOZD SIGMAT.

Samokrmilni pnevmatski batni motor, ki ga je Novoles predstavil na osrednjem svetovnem sejmu inovacij, ima v primerjavi z ostalimi dosedanjimi motorji prednost v zanesljivejšem delovanju in cenejši izdelavi. Uporablja se v tehniki strojnega nanašanja barv, možno pa je uporabiti novost patenta tudi pri ostalih samokrmilnih napravah.

Poleg zlate eureka je Franci dobil še posebno nagrado belgijskega ministrstva za industrijo. Nagrada ima za avtorja, ki je v letu 1989 dobil tudi interno Novolesovo nagrado »inovator leta« in je po številu patentnih

prijav eden od najuspešnejših inovatorjev v regiji ter predvsem v organizaciji, ki njegovo delo zelo ceni, velik pomen.

Prav tako je nagrada pomembna za Novoles, ki se tako postavlja v drugačen odnos. Ta se kaže tudi v vlogi prodajalca znanja in ne samo odjemalca dragih licenčnih. Tako so se prvi interesi za odkup pravic patenta pojavili že na sejmu v Bruslju, zanima pa se tudi znana švicarska firma Wagner, s katero Novoles že vrsto let uspešno sodeluje.

Pri predstavitvi patenta na sejmu je bil Novolesu v posebno pomoč strokovnjak za industrijsko lastnino Mr. Milenko Manigodič iz Beograda, ki je edini zaslužen, da se Jugoslovani sploh predstavljamo na tako pomembnem sejmu. Verjetno bo ta Novolesov uspeh privabil tudi ostale slovenske organizacije, da se bodo v naslednjih letih odločile za podoben korak.

Janez Doltar

Izid žrebanja noveletne nagradne križanke

Olga Blažič, Veliki Slatnik 1, 68000 Novo mesto – upokojenka,
Vanja Miklič, FPL,
Slavko Bradač, Soteska,
Izžrebani reševalci naj prevzamejo nagrade pri uredniku na DSSS.

Novoles TOZD Polimeri
bodoče podjetje AKRIPOL Treb

NOU

Skladno s sporazumom o o
kadrovskih delavcev DSSS

II 5691/1990

VABIMO

k sodelovanju kreativne delavce za naslednja delovna področja

1. Ekonomiste (VII. in VI. stopnja) za opravila: vodenje oskrbe programa, vodenje finančno-računovodske službe, analitika, planiranje, informacijski sistem – 6 delavcev.
2. Ekonomske tehnike (V. stopnja) za operativna finančno-računovodska dela – 4 delavce.
3. Pravnika (VII. stopnja) za opravila s področja strokovno-pravnih del – 1 delavec.
4. Pravnika (VI. stopnja) za vodenje kadrovsko-splošnega sektorja – 1 delavec.
5. Komercialnega tehnika (V. stopnja) za vodenje skladišnega poslovanja – 1 delavec.
6. Kemijskega tehnika (V. stopnja) za spremljanje tehnološkega procesa proizvodnje – 1 delavec.
7. Mizarja (IV. stopnja) za pomoč pri izdelavi kalupov in modelov – 1 delavec.

Interesenti naj pismene vloge dostavijo na naslov: Novoles TOZD Polimeri, Trebnje, do konca meseca februarja.

Vrlo poštovani!

Ne mogu riječima iskazati koliko je bilo moje iznenadenje i oduševljenje kada sam nakon dva dana primila gumu za sudoper KOLPAKER koju sam zbog izgradnje zagubila a nisam je mogla nigdje u Zagrebu kupiti. Naime ja sam vam 22. 1. 1990 u večernjim satima poslala pismo, a već 25. 1. 1990 primila pošiljku. Gotovo nevjerojatno ali fantastično. Tako se to radi. Ja sam i inače vaš vjerni kupac. Naime moja kupaona opremljena je svim vašim proizvodima a vjerujte mi, ostat ću to i dalje.

Još jednom vam najljepše zahvaljujem, znam, da ste uvijek bili takvi, i znam da nam takvo ponašanje u poslovanju daje nadu za neko bolje sutra.

Uz najsrdačnije pozdrave i veliko HVALA!
Zagreb, 26. 1. 1990

Branka Scitič, dipl. oec.

CENE MOZNIK: zdravniške izkušnje

Riše in piše:
Ivan Balog

